

Uvodna analiza ekonomske aktivnosti stanovništva Čačka

Ekonomska aktivnost stanovništva predstavlja jedan od ključnih indikatora socio-ekonomskog razvoja grada. U Čačku, kao privredno razvijenom centru sa dugom tradicijom u industriji, poljoprivredi i preduzetništvu, analiza ekonomske aktivnosti može pružiti uvid u trenutne trendove, izazove i mogućnosti za dalji razvoj tržišta rada.

Cilj ove analize je da pruži sveobuhvatan pregled strukture stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, polu i starosnim grupama, uz osvrt na faktore koji utiču na zaposlenost i nezaposlenost, kao i na stepen neaktivnosti stanovništva. Razumevanje ovih faktora je ključno za donošenje politika koje će podstaći rast zaposlenosti, poboljšati socio-ekonomski položaj stanovnika i povećati kvalitet života u Čačku.

Analiza je rađena na osnovu podataka Republičkog zavoda za statistiku koji su dostupni u delu baze Stanovništvo prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i polu na linku: <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/3104020801?languageCode=sr-Latn>

1. Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti

Ukupno stanovništvo Čačka prema poslednjim podacima iznosi **105.612**, a ekonomska aktivnost stanovništva raspodeljena je u sledeće kategorije:

Kategorija	Broj stanovnika	Udeo (%)
Ukupno stanovništvo	105.612	100,00%
Aktivno stanovništvo	45.253	42,86%
• Zaposleni	39.939	37,82%
• Nezaposleni	5.314	5,03%
Neaktivno stanovništvo	60.359	57,14%
• Lica u domaćoj proizvodnji	1.357	1,28%
• Lica u kućnim poslovima	5.372	5,09%
• Ostala neaktivna lica	4.118	3,90%

Komentari:

Relativno nizak nivo ekonomske aktivnosti:

- Samo **42,86%** stanovništva Čačka je ekonomski aktivno, što znači da je više od polovine stanovnika (57,14%) neaktivno, uključujući penzionere, studente i domaćice.
- Ovaj podatak ukazuje na potrebu za strategijama koje bi povećale učešće radno sposobnog stanovništva u formalnoj ekonomiji.

Stopa nezaposlenosti:

- Udeo nezaposlenih u aktivnom stanovništvu iznosi **11,74%**, što ukazuje na prisutan problem sa pronalaženjem posla, posebno među mlađim kategorijama stanovništva.

Dominacija zaposlenih:

- Većina ekonomski aktivnog stanovništva je zaposlena (**88,26%** aktivnih), što pokazuje relativnu stabilnost tržišta rada, ali i potencijal za dalji rast zaposlenosti.

Značajan udeo neaktivnih osoba:

- Veliki procenat neaktivnog stanovništva ukazuje na potrebu za dodatnim programima aktivacije radno sposobnog stanovništva, posebno u starosnim grupama između 50 i 64 godine.

2. Ekonomska aktivnost prema polu

Analiza ekonomske aktivnosti prema polu otkriva značajne razlike između muškaraca i žena:

Pol	Ukupno stanovnika	Aktivno stanovništvo	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni (%)
Muškarci	51.018	23.921	21.122	2.799	53,11%
Žene	54.594	21.332	18.817	2.515	60,89%

Komentari:

Niža ekonomska aktivnost žena:

- Samo **39,08%** žena u Čačku je ekonomski aktivno, dok je kod muškaraca taj procenat **46,88%**, što ukazuje na značajan rodni disbalans.
- Ograničene mogućnosti za zapošljavanje žena u pojedinim sektorima i tradicionalna raspodela uloga mogu biti ključni faktori ovakvih razlika.

Veća nezaposlenost među ženama:

- Stopa nezaposlenosti žena je nešto viša nego kod muškaraca, što može ukazivati na teže uključivanje u tržište rada.

Visoka neaktivnost žena:

- Više od **60%** žena je neaktivno, što ukazuje na potrebu za dodatnim merama podrške kroz fleksibilne radne aranžmane i podsticaje za zapošljavanje žena.

3. Ekonomska aktivnost prema starosnim grupama

Uvid u starosne grupe pruža bolji pregled dinamike tržišta rada u Čačku:

Starosna grupa	Ukupno stanovnika	Aktivno stanovništvo	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni (%)
15–19	5.589	531	318	213	90,50%

20–24	5.018	2.259	1.801	458	55,00%
25–29	5.449	4.328	3.712	616	20,54%
30–49	27.730	23.674	21.192	2.482	14,63%
50–59	14.221	10.405	9.299	1.106	26,81%
60–64	8.030	3.632	3.226	406	54,74%
65+	24.416	424	391	33	98,26%

Komentari:

Mladi (15–24 godine):

- Oko **90%** mladih od 15 do 19 godina je neaktivno, što je očekivano zbog školovanja.
- Među mladima od 20 do 24 godine, nezaposlenost iznosi **20,27%**, što ukazuje na izazove u prvom zapošljavanju.

Starosna grupa 30–49 godina:

- Ovo je najaktivnija grupa sa učešćem od **85,41%**, što potvrđuje dominantnu radno aktivnu populaciju u ovom periodu života.

Stariji od 50 godina:

- Sa porastom godina, udeo neaktivnog stanovništva raste – čak **98,26%** starijih od 65 godina je neaktivno, što je rezultat odlaska u penziju.

Zaključak

Ekonomska aktivnost stanovništva Čačka pokazuje relativno nizak nivo učešća u tržištu rada, sa izraženim rodnim i starosnim razlikama. Mladi i stariji su najugroženije kategorije, dok žene imaju nižu stopu ekonomske aktivnosti u odnosu na muškarce. Potrebne su dodatne mere za povećanje zaposlenosti, uključujući prekvalifikacije, fleksibilne radne aranžmane i podsticaje za zapošljavanje žena i mladih.

Analiza ekonomske aktivnosti žena u Čačku

Ekonomska aktivnost žena u Čačku predstavlja važan indikator socio-ekonomskog razvoja grada. Učešće žena u tržištu rada odražava stepen njihove integracije u privredne tokove, kao i izazove sa kojima se suočavaju u procesu zapošljavanja. Analizom podataka o zaposlenosti, nezaposlenosti i neaktivnosti žena mogu se identifikovati ključni problemi, ali i prilike za unapređenje ekonomskog položaja žena u lokalnoj zajednici.

Cilj ove analize je da pruži uvid u trenutno stanje ekonomske aktivnosti žena u Čačku kroz analizu strukture zaposlenosti i nezaposlenosti, starosne i obrazovne strukture, kao i preporuke za povećanje učešća žena u tržištu rada.

1. Struktura ekonomske aktivnosti žena u Čačku

Ukupan broj žena u Čačku prema poslednjim podacima iznosi **54.594**, od kojih je **39,08%** ekonomski aktivno. Detaljna struktura ekonomske aktivnosti prikazana je u sledećoj tabeli:

Kategorija	Broj žena	Udeo (%)
Ukupno žene	54.594	100,00%
Aktivne žene	21.332	39,08%
• Zaposlene	18.817	34,49%
• Nezaposlene	2.515	4,60%
Neaktivne žene	33.262	60,92%
• Lica u domaćoj proizvodnji	323	0,59%
• Lica u kućnim poslovima	4.721	8,65%
• Ostala neaktivna lica	1.571	2,88%

Komentari:

Nizak nivo ekonomske aktivnosti:

- Samo **39,08%** žena u Čačku je aktivno na tržištu rada, dok je čak **60,92%** neaktivno, što ukazuje na visok udeo žena koje nisu uključene u formalnu ekonomiju.
- Veliki broj žena je angažovan na neplaćenim kućnim poslovima (**8,65%**), što ukazuje na tradicionalnu podelu uloga u domaćinstvu.

Stopa nezaposlenosti:

- Među aktivnim ženama, **11,79%** je nezaposleno, što je značajan procenat i ukazuje na izazove sa zapošljavanjem i nedovoljnu priliku za profesionalni razvoj.

Visok udeo neaktivnih žena:

- Više od polovine žena je neaktivno, što može ukazivati na nedostatak odgovarajućih prilika za zapošljavanje, neusklađenost sa potrebama tržišta rada, ali i izraženu orijentaciju ka porodičnim obavezama.

2. Ekonomska aktivnost žena prema starosnim grupama

Pregled ekonomske aktivnosti žena u različitim starosnim grupama omogućava dublje razumevanje trendova zapošljavanja i nezaposlenosti:

Starosna grupa	Ukupno žena	Aktivne žene	Zaposlene	Nezaposlene	Neaktivne (%)
15–19	2.714	156	82	74	94,25%
20–24	2.451	874	690	184	64,33%
25–29	2.636	1.987	1.691	296	24,64%
30–49	13.897	11.560	10.341	1.219	16,83%
50–59	7.481	5.108	4.534	574	31,70%
60–64	4.287	1.526	1.367	159	64,38%
65+	13.809	121	112	9	99,12%

Komentari:

Mladi (15–24 godine):

- Oko **94,25%** mladih žena do 19 godina je neaktivno, dok se u grupi 20–24 godine neaktivnost smanjuje, ali je i dalje visoka (64,33%).

Žene u radno aktivnom periodu (30–49 godina):

- Ova starosna grupa ima najvišu stopu ekonomske aktivnosti (83,17%), što ukazuje na period najveće radne angažovanosti žena.

Starije žene (50+ godina):

- U grupi 50–59 godina, značajan procenat žena ostaje ekonomski aktivan, ali se nakon 60. godine većina povlači sa tržišta rada.

3. Ključni izazovi ekonomske aktivnosti žena u Čačku

Rodna nejednakost u zapošljavanju:

- Žene imaju niži nivo ekonomske aktivnosti u odnosu na muškarce, posebno u sektorima sa većom zaradom.

Tradicionalna podela uloga:

- Veliki broj žena bavi se neplaćenim kućnim poslovima, što ih isključuje iz formalnog tržišta rada.

Ograničene mogućnosti za prekvalifikaciju:

- Postoji potreba za programima osposobljavanja kako bi žene bile konkurentnije na tržištu rada.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti žena u Čačku

Podrška preduzetništvu žena:

- Pružiti finansijske i mentorske programe za žene koje žele da pokrenu sopstveni biznis.

Programi prekvalifikacije i stručnog osposobljavanja:

- Organizovati besplatne obuke u oblastima gde postoji potražnja za radnom snagom.

Fleksibilni radni aranžmani:

- Omogućiti rad sa skraćenim radnim vremenom i rad od kuće kako bi se ženama omogućila bolja ravnoteža između karijere i porodičnih obaveza.

Podsticanje zapošljavanja žena kroz lokalne politike:

- Uvođenje poreskih olakšica za poslodavce koji zapošljavaju žene u sektorima sa niskim učešćem žena.

Povećanje učešća žena u donošenju ekonomskih odluka:

- Veća zastupljenost žena u privrednim komorama i organizacijama koje kreiraju lokalne politike zapošljavanja.

Zaključak

Žene u Čačku čine značajan deo stanovništva, ali i dalje postoji nizak nivo njihove ekonomske aktivnosti. Potrebne su systemske mere podrške kako bi se povećala njihova zapošljivost, smanjila nezaposlenost i omogućilo bolje usklađivanje profesionalnog i porodičnog života. Implementacija politika koje podstiču ekonomsko osnaživanje žena može doprineti celokupnom ekonomskom razvoju grada.

Analiza ekonomske aktivnosti žena do 30 godina u Čačku

Uvod

Ekonomska aktivnost žena do 30 godina u Čačku je ključan pokazatelj perspektiva za mlade generacije i njihovog učešća u tržištu rada. Ova starosna grupa se suočava sa brojnim izazovima, uključujući tranziciju iz obrazovnog sistema u radni angažman, neusklađenost obrazovnih profila sa potrebama tržišta rada, kao i ograničene mogućnosti za stabilno zaposlenje.

Analiza ekonomske aktivnosti žena u ovoj starosnoj grupi može pomoći u prepoznavanju ključnih problema i definisanju mera koje bi unapredile njihovu poziciju na tržištu rada i omogućile im veće ekonomsko osnaživanje.

1. Pregled ekonomske aktivnosti žena do 30 godina

Ukupan broj žena do 30 godina u Čačku iznosi **7.801**, a njihova raspodela po kategorijama ekonomske aktivnosti prikazana je u sledećoj tabeli:

Starosna grupa	Ukupno žena	Aktivne žene	Zaposlene	Nezaposlene	Neaktivne žene
15–19	2.714	156	82	74	2.558
20–24	2.451	874	690	184	1.577
25–29	2.636	1.987	1.691	296	649
UKUPNO	7.801	3.017	2.463	554	4.784

Komentari na tabelu

Niska ekonomska aktivnost mladih žena:

- Od ukupno **7.801** žena do 30 godina, samo **38,67%** je ekonomski aktivno, dok je čak **61,33%** neaktivno.
- Najniža ekonomska aktivnost beleži se u grupi od 15 do 19 godina, gde su žene uglavnom uključene u obrazovni sistem.

Visoka stopa nezaposlenosti među mladima:

- Među ekonomskim aktivnim ženama u ovoj starosnoj grupi, **18,37%** je nezaposleno, što ukazuje na izazove u zapošljavanju mladih žena, naročito u grupi od 20 do 24 godine.

Rast ekonomske aktivnosti sa godinama:

- Udeo aktivnih žena značajno raste sa uzrastom – dok u grupi 15–19 godina samo **5,75%** učestvuje na tržištu rada, u grupi 25–29 godina taj procenat dostiže **75,39%**, što ukazuje na prelazak iz obrazovanja u zapošljavanje.

2. Udeo žena u ekonomskoj aktivnosti po starosnim grupama

Starosna grupa	Udeo aktivnih žena (%)	Udeo zaposlenih (%)	Udeo nezaposlenih (%)	Udeo neaktivnih žena (%)
15–19	5,75%	3,02%	2,73%	94,25%
20–24	35,65%	28,15%	7,50%	64,33%
25–29	75,39%	64,14%	11,25%	24,61%

Komentari:

Starosna grupa 15–19 godina:

- Očekivano, najveći deo žena u ovoj grupi je neaktivan jer su većinom još uvek u procesu obrazovanja.
- Mali broj zaposlenih pokazuje da samo mali procenat žena stupa na tržište rada pre završetka srednjeg obrazovanja.

Starosna grupa 20–24 godine:

- Iako je veći broj žena aktivan, i dalje postoji visoka stopa nezaposlenosti (7,50%), što ukazuje na prepreke u pronalaženju prvog posla ili na neusklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada.

Starosna grupa 25–29 godina:

- Većina žena u ovoj starosnoj grupi je aktivna na tržištu rada (75,39%), ali i dalje postoji značajan udeo neaktivnih, što može ukazivati na porodične obaveze i nedostatak fleksibilnih radnih opcija.

3. Ključni izazovi ekonomske aktivnosti mladih žena u Čačku

Nedostatak prilika za prvo zaposlenje:

- Visoka stopa nezaposlenosti u grupi 20–24 godine ukazuje na teškoće u tranziciji iz obrazovanja u zaposlenje.

Niska učešće u preduzetništvu:

- Mladi žene se retko odlučuju na pokretanje sopstvenog biznisa zbog nedostatka finansijske podrške i poslovnih veština.

Neusklađenost obrazovnih profila sa potrebama tržišta rada:

- Postoji potreba za programima prekvalifikacije i stručnog osposobljavanja u oblastima sa većom potražnjom za radnom snagom.

Rodni stereotipi i porodične obaveze:

- Tradicionalna očekivanja često ograničavaju mogućnosti žena da se posvete karijeri, posebno u sektorima sa niskom stopom učešća žena.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti mladih žena u Čačku

Programi podrške za zapošljavanje mladih žena:

- Subvencije poslodavcima za zapošljavanje žena do 30 godina.
- Razvoj programa pripravnništva u privatnom i javnom sektoru.

Podsticanje preduzetništva:

- Obezbeđivanje bespovratnih sredstava i edukacije o preduzetništvu.
- Mentorski programi za žene koje žele da pokrenu sopstveni posao.

Fleksibilni radni aranžmani:

- Promocija rada od kuće i fleksibilnog radnog vremena kako bi žene mogle da balansiraju profesionalne i porodične obaveze.

Obrazovni programi i prekvalifikacije:

- Kreiranje programa stručne obuke za deficitarna zanimanja u lokalnoj privredi.
- Saradnja sa školama i fakultetima radi usklađivanja nastavnih planova sa potrebama tržišta rada.

Zaključak

Analiza pokazuje da mlade žene u Čačku imaju nizak nivo ekonomske aktivnosti, sa izraženim izazovima u zapošljavanju i uključivanju u formalnu ekonomiju. Veliki procenat žena ostaje neaktivan, posebno u starosnoj grupi do 24 godine, što ukazuje na potrebu za ciljanim programima podrške u oblasti zapošljavanja, edukacije i samozapošljavanja.

Povećanjem ekonomske aktivnosti mladih žena kroz adekvatne mere i politike, može se unaprediti socio-ekonomski položaj ove populacije i doprineti razvoju lokalne zajednice.

Analiza ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina u Čačku

Starosna grupa žena od 50 do 65 godina u Čačku predstavlja značajnu radnu snagu koja se suočava sa specifičnim izazovima na tržištu rada. Ova starosna kategorija se nalazi na prelazu između aktivnog radnog veka i perioda pripreme za penziju, što često dovodi do smanjene ekonomske aktivnosti, problema sa zapošljavanjem i poteškoća u zadržavanju posla.

Cilj ove analize je da se pruži detaljan uvid u strukturu ekonomske aktivnosti žena u ovoj starosnoj grupi, uz identifikaciju ključnih izazova i preporuka za njihovo bolje uključivanje u tržište rada.

1. Pregled ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina

Ukupan broj žena starosti od 50 do 65 godina u Čačku iznosi **11.768**, a njihova raspodela prema ekonomskoj aktivnosti prikazana je u sledećoj tabeli:

Starosna grupa	Ukupno žena	Aktivne žene	Zaposlene	Nezaposlene	Neaktivne žene
50–59	7.481	5.108	4.534	574	2.373
60–64	4.287	1.526	1.367	159	2.761
UKUPNO	11.768	6.634	5.901	733	5.134

Komentari na tabelu:

Udeo ekonomski aktivnih žena:

- Od ukupno **11.768** žena u ovoj starosnoj grupi, **56,38%** je ekonomski aktivno, dok je **43,62%** neaktivno.
- Starosna grupa od 50 do 59 godina ima viši stepen aktivnosti (**68,30%**), dok u starosnoj grupi 60–64 godine taj procenat značajno opada (**35,60%**).

Stopa zaposlenosti:

- Od ukupnog broja aktivnih žena, **88,96%** je zaposleno, dok je **11,04%** nezaposleno, što ukazuje na relativno stabilnu radnu angažovanost žena u ovoj starosnoj grupi.
- Međutim, stopa nezaposlenosti raste sa godinama, što ukazuje na izazove u zadržavanju posla kod starijih radnica.

Visok udeo neaktivnih žena:

- Gotovo polovina žena u ovoj starosnoj grupi nije aktivna na tržištu rada, što može biti posledica zdravstvenih problema, brige o domaćinstvu ili nemogućnosti ponovnog zapošljavanja nakon gubitka posla.

2. Udeo žena u ekonomskoj aktivnosti po starosnim grupama

Starosna grupa	Udeo aktivnih žena (%)	Udeo zaposlenih (%)	Udeo nezaposlenih (%)	Udeo neaktivnih žena (%)
50–59	68,30%	60,61%	7,69%	31,70%
60–64	35,60%	31,90%	3,71%	64,40%

Komentari:

Trend pada ekonomske aktivnosti:

- Sa porastom godina dolazi do značajnog smanjenja učešća žena na tržištu rada – u grupi 60–64 godine više od **64%** žena je neaktivno.
- Razlog za ovo može biti ranije penzionisanje, zdravstveni problemi ili nemogućnost zapošljavanja zbog starosne diskriminacije.

Nezaposlenost raste sa godinama:

- Starije žene (60–64 godine) imaju nižu stopu zaposlenosti i veću verovatnoću da budu trajno neaktivne zbog nedostatka prilika na tržištu rada.

Visok udeo neaktivnih žena:

- Veliki broj žena starijih od 50 godina ne učestvuje u formalnoj ekonomiji, što ukazuje na potrebu za dodatnim podsticajima za zadržavanje na tržištu rada.

3. Ključni izazovi ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina

Rano povlačenje sa tržišta rada:

- Mnoge žene se odlučuju za odlazak u prevremenu penziju zbog iscrpljujućih radnih uslova i ograničenih mogućnosti za dalji profesionalni razvoj.

Diskriminacija starijih žena:

- Starije žene često nailaze na prepreke u pronalaženju posla zbog predrasuda poslodavaca u vezi sa njihovom produktivnošću i fleksibilnošću.

Nedostatak prilika za usavršavanje:

- Žene u ovoj starosnoj grupi često nisu uključene u programe dodatnog obrazovanja i prekvalifikacije, što otežava njihovu konkurentnost na tržištu rada.

Društvene i porodične obaveze:

- Veliki broj žena u ovoj starosnoj grupi posvećen je neplaćenim kućnim poslovima, brigom o unucima i starijim članovima porodice, što ograničava njihovu radnu aktivnost.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina

Podsticanje zapošljavanja starijih žena:

- Subvencije poslodavcima koji zapošljavaju starije radnike.
- Kreiranje programa za mentorstvo i prenos znanja na mlađe generacije.

Fleksibilni radni aranžmani:

- Uvođenje part-time poslova i rada od kuće kako bi žene mogle da ostanu aktivne na tržištu rada uz smanjen intenzitet radnih obaveza.

Programi prekvalifikacije i osnaživanja:

- Organizovanje specijalizovanih programa obuke u oblastima sa manjkom radne snage (npr. zdravstvena nega, turizam, uslužne delatnosti).
- Fokus na digitalne veštine i preduzetništvo kako bi se povećale mogućnosti za samozapošljavanje.

Podrška za samozapošljavanje:

- Pružanje bespovratnih sredstava i podrške ženama koje žele da pokrenu sopstveni biznis u sektorima kao što su poljoprivreda, zanati i usluge.

Podizanje svesti o važnosti radnog angažmana:

- Promocija značaja profesionalnog razvoja i motivacija žena da ostanu aktivne što duže, kroz kampanje i informativne aktivnosti.

Zaključak

Ekonomska aktivnost žena od 50 do 65 godina u Čačku je relativno niska, a najveći izazovi uključuju rano napuštanje tržišta rada, visoku stopu neaktivnosti i ograničene prilike za profesionalni razvoj.

Implementacija ciljanih mera podrške, uključujući programe prekvalifikacije, fleksibilne radne aranžmane i subvencije za poslodavce, može značajno doprineti povećanju ekonomske aktivnosti ove starosne grupe i unapređenju njihovog socio-ekonomskog statusa.

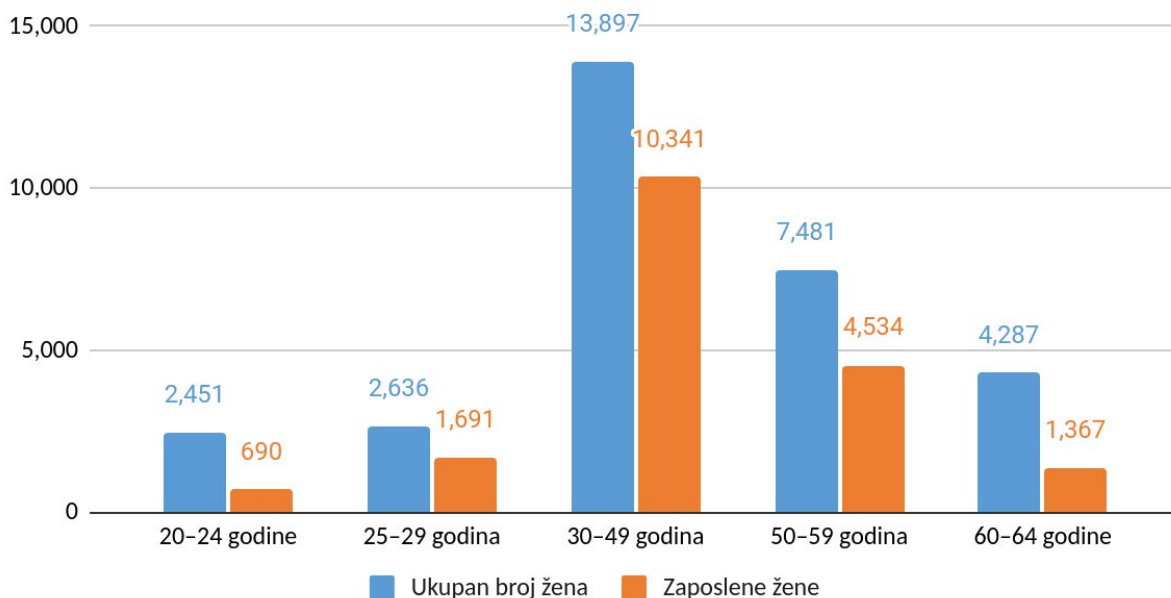
Analiza stepena zaposlenosti žena starosti od 20 do 65 godina u gradu Čačku

Na osnovu dostavljenih podataka, sprovedena je analiza zaposlenosti žena u starosnoj grupi od 20 do 65 godina u Čačku. Analiza uključuje apsolutne brojeve zaposlenih žena, procenat zaposlenosti u odnosu na ukupan broj žena u ovoj starosnoj grupi, kao i procenat zaposlenosti po pojedinačnim starosnim kategorijama.

Tabela: Broj žena i procenat zaposlenosti po starosnim kategorijama (Čačak, 2022)

Starosna grupa	Ukupan broj žena	Zaposlene žene	% zaposlenih u odnosu na broj žena po starosnoj grupi
20–24 godine	2.451	690	28,15%
25–29 godina	2.636	1.691	64,13%
30–49 godina	13.897	10.341	74,42%
50–59 godina	7.481	4.534	60,60%
60–64 godine	4.287	1.367	31,89%
Ukupno (20–65 godina)	30.752	18.623	60,55%

Broj zapošljenih žena po starosnim kategorijama (20 do 65 godina) u Čačku

Analiza rezultata:

1. Ukupan procenat zaposlenih žena (20–65 godina):

- Od ukupno **30.752 žene**, zaposleno je **18.623**, što čini **60,55%**.
- Ovaj procenat ukazuje na relativno visok nivo ekonomske aktivnosti žena u Čačku u poređenju sa prosekom u drugim analiziranim gradovima i opštinama.

- Ipak, postoji prostor za unapređenje zapošljivosti žena kroz dodatne mere podrške.

2. Zaposlenost po starosnim grupama:

- **Najveći procenat zaposlenosti** beleži se u grupi **30–49 godina**, gde je zaposleno **74,42%** žena, što ukazuje na punu radnu aktivnost ove populacije.
- **Najniži procenat zaposlenosti** primećen je kod žena u kategoriji **20–24 godine** (28,15%), što ukazuje na izazove u prelasku iz obrazovnog u radni status.
- Kod žena u uzrastu **50–59 godina**, zaposlenost je na nivou od **60,60%**, dok se kod starijih od 60 godina zaposlenost značajno smanjuje na **31,89%**, što je očekivano s obzirom na pripreme za odlazak u penziju.

3. Mlade žene (20–29 godina):

- U starosnoj grupi od 20 do 29 godina ukupno je **5.087 žena**, od kojih je zaposleno **2.381**, što čini **46,81%** ukupne zaposlenosti ove grupe.
- Ovi podaci ukazuju na značajnu potrebu za merama podrške pri zapošljavanju mladih žena kroz edukaciju, stručnu praksu i pripravnicičke programe.

Zaposlenost žena u Čačku starosti od 20 do 65 godina iznosi **60,55%**, što ukazuje na solidan nivo ekonomske aktivnosti.

Glavne prepreke u zapošljavanju ogledaju se u niskoj zaposlenosti mladih žena (20–24 godine), dok žene u srednjem radnom dobu (30–49 godina) beleže najviše stope zaposlenosti.

Fokus lokalnih politika treba da bude na podsticanju zapošljavanja mladih žena i podršci ženama starijim od 50 godina kroz fleksibilne radne modele i programe prekvalifikacije.

Poboljšanje ekonomskog položaja žena u Čačku zahteva sistemski pristup koji uključuje obrazovanje, podršku poslodavcima i razvoj sektora koji pružaju veće mogućnosti za žensku radnu snagu.

Zaključak o ekonomskoj aktivnosti žena u Čačku

Analiza ekonomske aktivnosti žena u Čačku ukazuje na niz ključnih trendova i izazova koji značajno utiču na socio-ekonomski položaj žena u ovom gradu. Iako žene čine više od polovine ukupnog stanovništva, njihov nivo ekonomske aktivnosti je i dalje značajno niži u poređenju sa muškarcima, što ukazuje na postojanje brojnih prepreka koje ograničavaju njihovo puno učešće na tržištu rada.

Ključni nalazi analize

Nizak nivo ekonomske aktivnosti žena

- Od ukupnog broja žena u Čačku, samo **39,08%** je ekonomski aktivno, što znači da više od polovine žena nije uključeno u formalnu ekonomiju.
- Najveći broj neaktivnih žena nalazi se u starijim starosnim grupama (50+ godina), ali je zabrinjavajuće i visoko učešće neaktivnih u mlađim kategorijama, što ukazuje na poteškoće u tranziciji iz obrazovanja u zaposlenje.

Visoka nezaposlenost među ženama

- Stopa nezaposlenosti među ekonomski aktivnim ženama iznosi **11,79%**, što ukazuje na izazove u pronalaženju odgovarajućeg zaposlenja, posebno u sektorima koji tradicionalno zapošljavaju više muškaraca.
- Nezaposlenost je izraženija u starosnoj grupi do 30 godina, gde je više od **18%** žena nezaposleno, dok starije žene često ostaju dugotrajno nezaposlene i neaktivne.

Neplaćeni rad i kućne obaveze

- Značajan procenat žena u Čačku obavlja neplaćene kućne poslove (**8,65%**), što direktno utiče na njihovu mogućnost da aktivno učestvuju u tržištu rada.
- Društvena očekivanja i tradicionalne uloge doprinose visokom udelu neaktivnih žena koje su posvećene brizi o porodici.

Obrazovna struktura i tržište rada

- Većina žena u Čačku ima završeno srednje obrazovanje, dok je udeo žena sa visokim obrazovanjem značajno niži.
- Nedostatak kvalifikacija prilagođenih potrebama tržišta rada predstavlja dodatnu prepreku za zapošljavanje žena, posebno u oblasti preduzetništva i novih tehnologija.

Starosne razlike u ekonomskoj aktivnosti

- Najveća ekonomska aktivnost beleži se u starosnoj grupi od 30 do 49 godina, dok žene starije od 50 godina u velikom broju napuštaju tržište rada, što ukazuje na potrebu za merama zadržavanja starijih radnica u ekonomiji.

Ključni izazovi za poboljšanje ekonomske aktivnosti žena u Čačku

Nedovoljna fleksibilnost tržišta rada:

- Ograničene mogućnosti za rad sa skraćenim radnim vremenom i rad od kuće otežavaju ženama usklađivanje profesionalnih i porodičnih obaveza.

Nedostatak programa za prekvalifikaciju i doškolovanje:

- Potrebni su programi usmereni ka osposobljavanju žena za nova zanimanja u oblastima gde postoji potražnja, poput IT sektora, turizma i preduzetništva.

Niska stopa preduzetništva žena:

- Žene u Čačku retko pokreću sopstveni biznis zbog nedostatka finansijskih sredstava, poslovnih veština i podrške kroz lokalne inicijative.

Društveni stereotipi i prepreke:

- Tradicionalni stavovi i rodni stereotipi često ograničavaju mogućnosti žena da napreduju na radnom mestu ili da se zaposle u sektorima gde dominiraju muškarci.

Težak povratak na tržište rada:

- Mnoge žene koje su bile privremeno neaktivne zbog brige o deci ili starijim članovima porodice imaju problem sa ponovnim uključivanjem u tržište rada.

Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti žena u Čačku

Podrška samozapošljavanju i preduzetništvu:

- Kreiranje programa finansijske podrške i besplatne edukacije za žene koje žele da pokrenu sopstveni posao.
- Pružanje poreskih olakšica i subvencija za žene preduzetnice.

Fleksibilni radni aranžmani:

- Uvođenje fleksibilnog radnog vremena i rada od kuće kako bi se ženama omogućila bolja ravnoteža između profesionalnog i privatnog života.

Obrazovni programi i prekvalifikacije:

- Organizacija stručnih obuka i kurseva za žene koje žele da unaprede svoje veštine i konkurentnost na tržištu rada.
- Jačanje saradnje sa lokalnim preduzećima u cilju povezivanja obrazovanja i tržišta rada.

Podsticanje zapošljavanja žena u javnom sektoru:

- Uvođenje politika afirmativne akcije za žene u javnim institucijama i preduzećima u vlasništvu grada.

Promocija rodne ravnopravnosti:

- Pokretanje kampanja koje promovišu ravnopravnost u zapošljavanju i osnaživanje žena u privredi.

Razvoj socijalnih usluga:

- Povećanje broja predškolskih ustanova i ustanova za starateljsku negu kako bi žene imale više mogućnosti da učestvuju na tržištu rada.

Zaključak

Ekonomska aktivnost žena u Čačku suočava se sa brojnim izazovima, uključujući visoku stopu neaktivnosti, ograničene mogućnosti zapošljavanja, nedovoljnu prilagođenost tržišta rada potrebama žena i neusklađenost obrazovne strukture sa zahtevima tržišta rada.

Kako bi se poboljšala situacija, neophodno je sprovođenje ciljanih politika i programa koji će podržati žene u njihovom ekonomskom osnaživanju. Povećanjem zaposlenosti, podsticanjem preduzetništva i omogućavanjem fleksibilnih radnih aranžmana, žene u Čačku bi mogle značajno doprineti ekonomskom razvoju grada i poboljšati sopstveni kvalitet života.

Ulaganje u ekonomsko osnaživanje žena ne samo da bi donelo korist pojedincima i njihovim porodicama, već bi imalo i širi pozitivan uticaj na čitavu lokalnu zajednicu kroz povećanje ekonomskog rasta i smanjenje siromaštva.